

ב"ה

חנוכה

למה לא היה נס שימצאו שמן לשמונה ימים

התחלת ימי חנוכה ועיקרם [באיכות, ובמילא גם בכמות, רוב הימים] היא בחודש כסלו.

והענין בזה - שהמאורע שממנו התחיל הנס, ש"מצאו פך אחד של שמן", היה בחודש כסלו, ביום ראשון של חנוכה.

ולכן, ברכת שהחיינו היא ביום הראשון דחנוכה דוקא. ויש עוד ענינים שבהם מודגש יחודו של יום ראשון דחנוכה, כמו בפלוגתא דבית שמאי ובית הלל¹ בנוגע ליום ראשון, אם "מדליק שמונה", "כנגד ימים הנכנסין", או "מדליק אחת", "כנגד ימים היוצאין".

וענין זה מודגש יותר בכך שהנס היה באופן ש"מצאו פך אחד של שמן . . (ש)לא היה בו אלא להדליק יום אחד":

לכאורה אינו מובן: למה היה הנס באופן שמצאו שמן שהיה מספיק עבור יום אחד בלבד, ולא באופן שימצאו מלכתחילה כמות שמן שתספיק לשמונה ימים (עד שיספיקו להכין שמן חדש) - הרי הרבה דרכים (שלוחים) למקום² ובודאי היה הקב"ה יכול לעשות נס באופן שימצאו שמן לשמונה ימים!?

¹ שבת כא, ב.

² ספורנו מקץ מד, טז. כלי יקר וארא ח, כז. בחיי שופטים יט, יט. פרש"י בשלח טז,

ליתר ביאור:

לצורך הדלקת המנורה יש צורך בשמן מיוחד - שהרי לא כל השמנים כשרים למנורה, כפי ששנינו במנחות³: "הראשון (ראשון שבראשון, ראשון שבשני, וראשון שבשלישי) למנורה והשאר למנחות", ועל כרחך צריך לומר, שהנס היה באופן שמצאו שמן הראוי למנורה.

ואם כן, למה היה הנס באופן שמצאו שמן רק עבור יום אחד, שאז יש צורך שבכל יום ישאר מעט שמן עבור היום שלאחריו (לפי אחד הביאורים בתירוץ של הבית יוסף⁴), שעליו יחול הנס (כיון שצריך להיות דבר מסויים שעליו יחול הנס⁵) - הרי טוב יותר אילו היה הנס באופן שימצאו לכתחילה פך שמן שיהיה בו כדי להדליק שמונה ימים בדרך הטבע!?

והביאור בזה:

כל ענין הנס עשה הקב"ה כדי להראות חיבתן של ישראל - שהרי מצד הדין היו יכולים להדליק את המנורה בשמן טמא, כיון ש"טומאה דחוויה היא בציבור" (או "הותרה בציבור")⁶, ורק כדי להראות חיבתן של ישראל עשה הקב"ה נס שיוכלו להדליק המנורה בשמן טהור דוקא (כמבואר בארוכה באחרונים⁷).

אמנם, ענין זה גופא יכול להיות בשני אופנים: (א) שימצאו מלכתחילה מספיק שמן עבור שמונה ימים, (ב) נס גדול יותר - שמצאו שמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, ונעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים.

וכדי להראות **עוד יותר** את חיבתן של ישראל - היה הנס באופן שיהיה ניכר **שבכל יום** עושה הקב"ה נס מיוחד כדי שבני ישראל יוכלו להדליק את המנורה בשמן טהור.

לב. איוב לז, ח. יומא פז, א. ועוד.

³ מנחות פו, א.

⁴ פר"ח לאו"ח סעת"ר סק"א (ד"ה עוד תירוץ).

⁵ ראה ט"ז שם.

⁶ פסחים פ, סע"א. וש"נ.

⁷ פנ"י שבת שם. שו"ת ח"צ ספ"ז - הובא בגליוני הש"ס שם.

ומזה מובן, שאף על פי שהנס היה במשך כל שמונת ימי חנוכה, מכל מקום, התחלת ועיקר הנס - שמצאו פך אחד של שמן, ובאופן שלא היה בו אלא להדליק יום אחד, שמראה יותר את חיבתן של ישראל - היה ביום הראשון, בכ"ה בכסלו.

קטע משיחת ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשל"ג חוברת א' עמ' 3.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה